

Posudek vedoucího na práci Miroslavy Heczkové
„Uzdravení posedlého v Gerase (Mk 5, 1-20)“

Ve své bakalářské práci se Miroslava Heczková zaměřuje na výklad veršů Mk 5, 1-20, jež pojednávají slavný exorcismus v Gerase kdesi na východním břehu Genezaretského jezera. Ve svém výkladu používá zejména intratextový přístup čili výklad Marka Markem, když srovnává tuto perikopu s trojicí ostatních exorcismů v tomto evangeliu, a v menší míře též intertextový přístup, kdy do její interpretace vstupují další novozákonní spisy, apokryfní skutky apoštolů a další texty, jejichž účelem je v prvé řadě dodat zvolené pasáži patřičný kontext.

Autorka postupovala tak, že nejprve zvolenou pasáž velmi pečlivě vyložila, a to s použitím těch nejuznávanějších vědeckých komentářů (s. 16-23), následně stručně shrnula zbývající tři markovské exorcismy (s. 24-29), a konečně shromáždila a okomentovala další komparativní materiál, a to z novozákonních apokryfů, z rabínské tradice a dalších tradic včetně dvou tragických případů moderního exorcismu (s. 30-40).

Z obsáhlého srovnání autorka dovozuje, že Ježíš ve všech markovských exorcismech včetně v Mk 5, 1-20 tragikomicky porušuje očekávatelný *modus operandi* exorcisty. Smyslech tohoto literárního postupu pak není demonstrovat ani tak Ježíšovu inkompetenci, jako spíše povahu jeho moci nad démonickými silami, která přesahuje schopnosti i toho nejzručnějšího a nejtalentovanějšího exorcisty. Marek tedy chce patrně ukázat, že ačkoliv Ježíš konal úspěšné exorcismy, žádný exorcista nebyl a ponouknout tímto způsobem čtenáře či posluchače k zamyšlení, kým Ježíš je.

K povinností vedoucího patří vyzdvihnout zejména silné stránky předkládané práce: zde oceňuji, že práce má jasně stanovený cíl, přehlednou strukturu, solidně zpracovanou formální stránku i bibliografii. Zvláštní ocenění zaslouží bibliografická rešerše: je zde jednak vidět, že autorka pečlivě nastudovala po mém soudu nejdůležitější komentáře k Markovu evangeliu (Petr Pokorný, Joel Marcus, Robert Gundry, Adela Yarbro Collinsová a další), což rozhodně není lehké čtení.

Vlastní interpretace odpovídá bakalářskému stupni studia. Závěry sice nejsou zcela originální, nicméně musím ocenit výborně zpracovanou typologii markovských exorcismů, které autorka na s. 28 vtělila do přehledné tabulky. Z ní je jasně patrná přísná korespondence mezi těmito pasážemi, a též značná symetrie, jež je porušena pouze tím, že v posledním exorcismu v Mk 9, 14-29 je vyhnán démon z epileptického chlapce, přičemž pro zachování symetrie by to měla být spíše dívka. Jelikož autor Markova evangelia měl značný smysl pro proporce a symetrii, je to poněkud zvláštní, zřejmě zde byl nějaký důvod, který osobně nenahlížím. Možná ale autorku napadlo nějaké řešení?

Jsem si samozřejmě vědom, že práce má řadu nedostatků. Předně je třeba uvést, že Miroslava po celou dobu psaní zápasila s formulacemi sice statečně, nicméně poněkud více, než jak je běžné u studentů závěrečného ročníku SHV, kteří se již tzv. vypsali v desítkách dílčích seminárních prací. Jakkoliv se v průběhu konzultací a při závěrečné revizi podařilo práci uvést do jazykově přijatelné podoby, na mnoha místech zůstala řada neobratností, anglicismů či oslích můstků (jako příklad je možno uvést Závěr, s. 41: *Podobně se prováděl exorcismus v Babylónu, zde si Babylónané vzali inspiraci od Egypťanů z jejich papyrů, nebyli však jediní, z těchto zdrojů si zřejmě vzali inspiraci i židé, co se týče provádění exorcismů nakázáním o vyjití z posedlého, jak již úkon známe z Markova Evangelia.*). Za ne zcela zdařilou též považuji pasáž o moderním exorcismu; práce by se jistě obešla bez ní, navíc závěr na s. 42 (*Také v mnoha exorcismech zřejmě není dodržován řád a daná osnova, jako tomu bylo dříve, kdy lidé měli zosnované dané pokyny a těch se i drželi.*) mi nepřipadá příliš přesvědčivý: rozdíl bude spočívat spíše v jiném kulturním a společenském *milieu*, zejména pak v náhledu na povahu a příčiny nemoci obecně a různých typů psychických či psychosomatických onemocnění zvláště. Konečně v odkazech na články i v bibliografii je třeba uvádět též název článku, nikoliv pouze časopis (viz na s. 45 např. GRIFFITH-JONES, R. *The Catholic Biblical Quarterly*, Vol. 75 (2013), 146-148).

Práci hodnotím známkou velmi dobře

V Jetřichovicích 3. června 2023
Josef Kružík